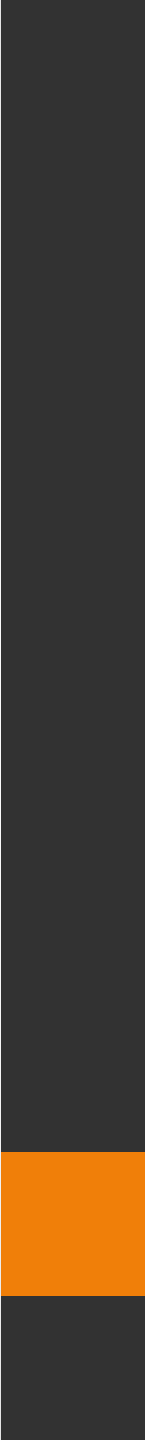

Sociologie pro speciální pedagogy

Úvod

Lenka Slepíčková

https://www.huffpost.com/entry/donald-trump-wont-be-the-first-divorced-president_n_5824c12ee4b02a051293789f?gucounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAHyxhrchcwR5fcJ1WKASG83pDt-XijYV8pJeK1UDMxesl-XvOxgcKY0Eku2AG7CEsxPYLSxzXR5mhnry07ZeNEiq1QHmutf-rsnaOtmClvEoMsq_q9cGQ5YBEfDbWI7qijlfOy2B-NKI0JltgU5TiZzI6kfJ1xk8Eu5pAibcGfmq

Průběh semestru

- Náhradní setkání v prosinci - Hlasování
- Četba a body za ni
- Test max 30 bodů + 6 bodů za četbu
- Minimum 25 bodů
- Hlasování
- sli.do Event: K673

Co je a co není sociologie?

V čem se sociologie liší od jiných věd?

- Má vlastní objekt zájmu?
- Má vlastní metodu poznání?

Věda o společnosti

- Věda o tom, jak nás ovlivňuje společnost?
 - Věda o tom, co z našeho chování pramení ze společenských vlivů?
 - Lidská jednání jako prvky širších konfigurací; jednání jako chování naplněné smyslem
 - Snaha vidět v individuálním sociální, v konkrétním obecné
 - Společnost kolem nás a v nás (Martin Fafejta a jeho esej)
 - „Zvířata nemají strýčky, svátek ani neděli“ (Zygmunt Bauman)
-
- Sociologie vs. Každý svého štěstí strůjcem ANEB
JE TO INDIVIDUÁLNÍ

Sociologie vs. zdravý rozum vs. sociobiologie vs. populární psychologie

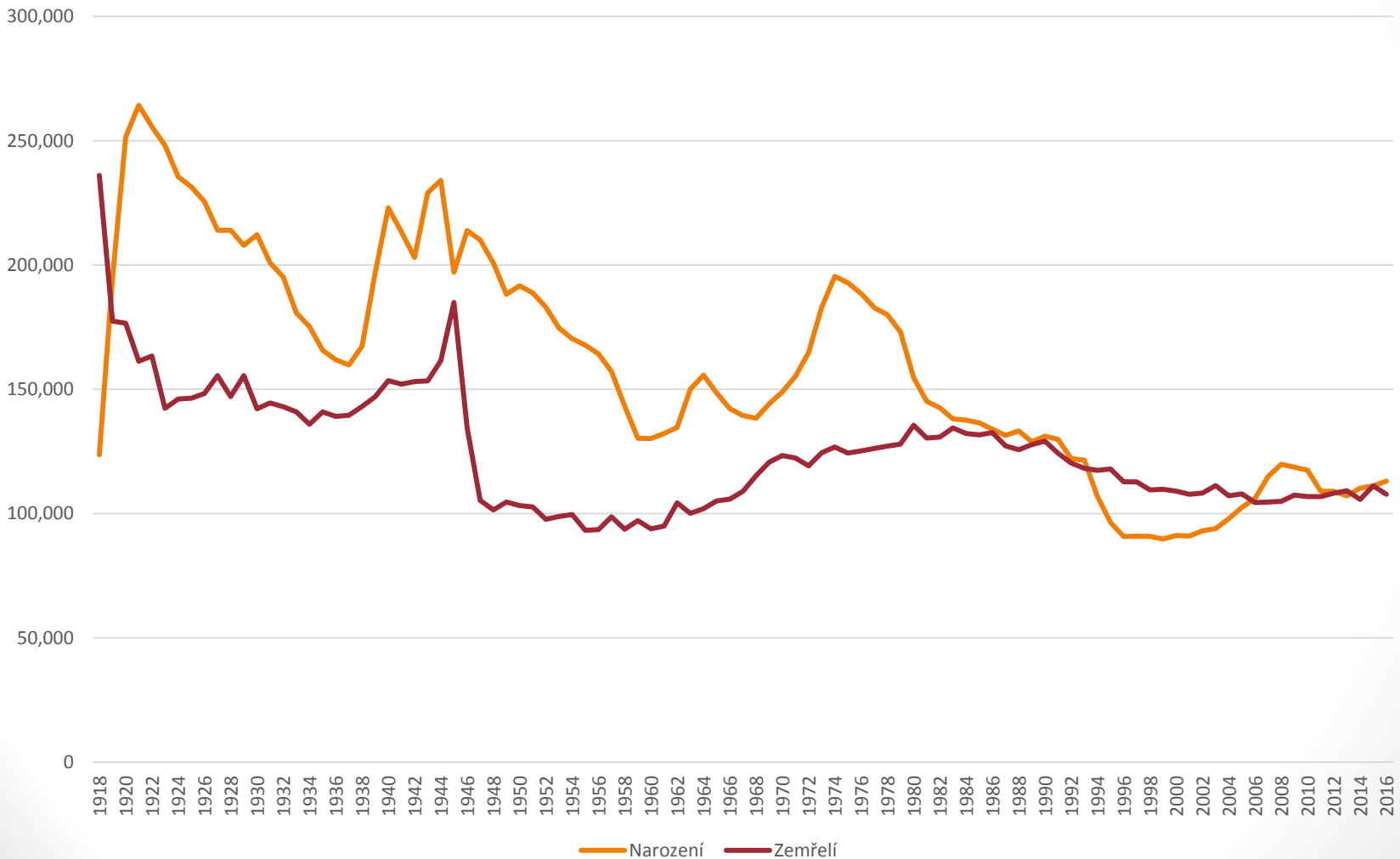
- Do koho se zamilováváme?
- Dá se zdraví koupit za peníze?
- Tikají všem ženám biologické hodiny stejně?
- Proč se lidé rozvádějí?
- Proč jsou muži tak často nevěrní?
- Mají ženy buňky na úklid/péči?

Co je pro sociologii specifické?

- Společnost kolem nás a v nás
- Snaha porozumět
- Sociologie jako věda
- Vztah sociologie a zdravého rozumu

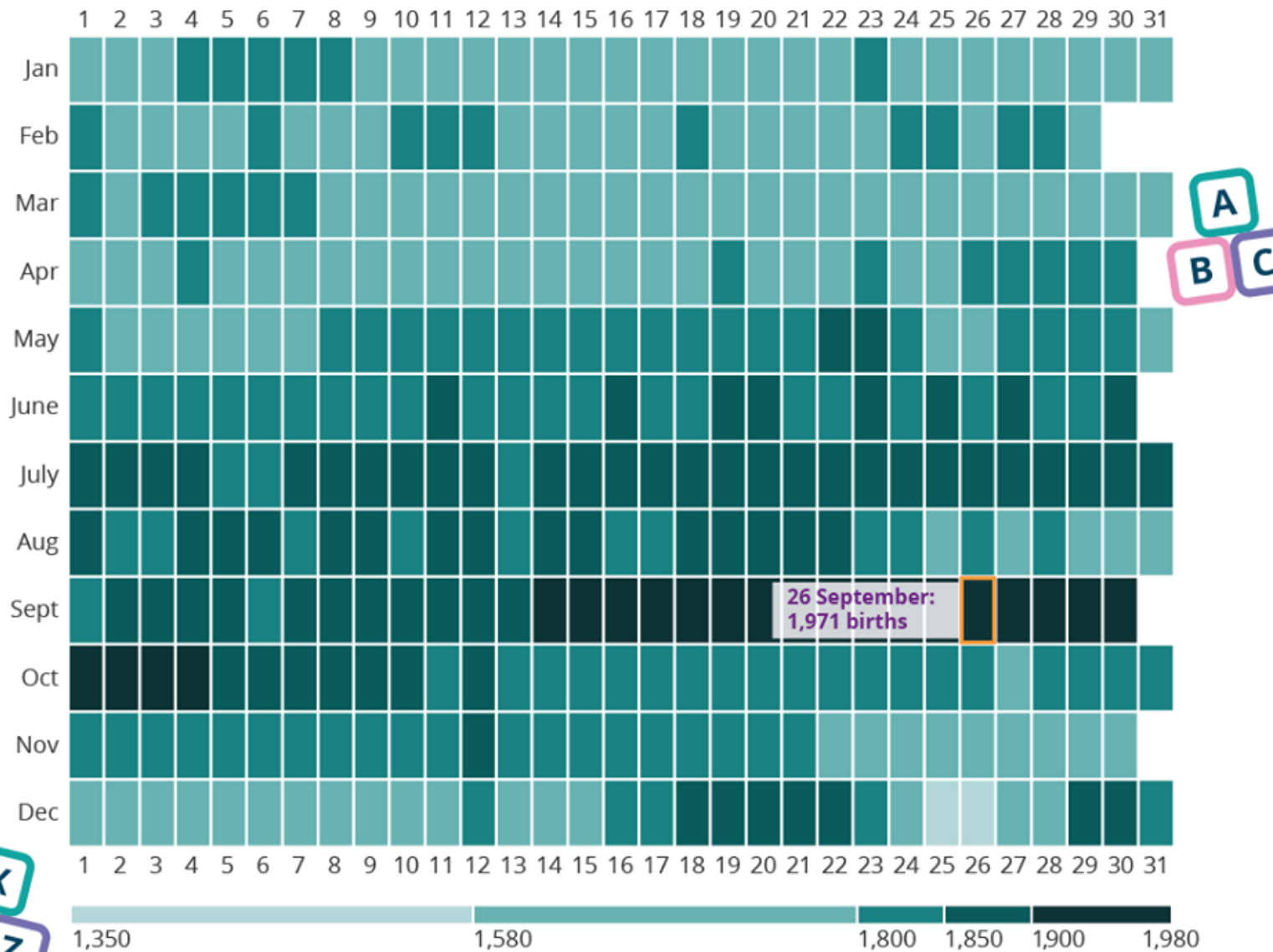
Člověk jako člen sítě ...

Pohyb obyvatelstva (1918 - 2016; ČSÚ)

When are the most popular dates to be born over the last 20 years?

Average number of live births by date in [redacted], 1995 to 2016

Source: Number of live births by date, 1995 to 2016 in [redacted]

čenské

*Fiala, Šimon: [Rasa a gender v letecké historii](http://sociopress.cz/rasa-a-gender-v-leteckehistorii/),
<http://sociopress.cz/rasa-a-gender-v-leteckehistorii/>*

Deviace jako záležitost společenských norem

Manifestní a latentní funkce

Vzdělání

Spotřeba

Thorstein Veblen: Teorie zahálčivé třídy

Nezamýšlené důsledky jednání

„Sociologie se snaží zjistit, kam společnost směřuje, a nijak zvlášť se jí to nedaří. To, co sociologie říká například o sociálním kapitálu, najdeme už v Balzacovi. To, co nám sděluje o úpadku vzdělanosti, se dočteme v Lewisově románu Babbit. Typickou vlastností sociologie je, že všechno se snaží vyjádřit hodně šroubovaně a nesrozumitelně. Tím teprve má vzniknout dojem té správné exaktnosti. Kdyby sociologové více četli romány, grantové agentury by ušetřily hodně prostředků na výzkumy.“

„A co nám sociologové přinesou? Popíší nám akorát to, co vidíme všichni - jak funguje společnost. K tomu jich není potřebné velké množství. Nebo se možná uplatní někde v marketingových agenturách při zpracování dat. Nevyrobí a nevymyslí nic. A pokud něco vymyslí, tak nějakou blbost.“

Sociologie jako „umění nedůvěry“

„Klást sociologické otázky pak předpokládá, že se člověk chce dívat o něco dál, za běžně přijímané či oficiálně vymezené cíle lidského jednání. Předpokládá to, aby si byl do jisté míry vědom toho, že lidské záležitosti mají různé významové roviny, z nichž některé jsou skryty vědomí každodenního života.“

(Petr Berger, Pozvání do sociologie, str. 34)

Ještě něco?

- Rozvoj kritického myšlení (brání předsudkům, stereotypům a manipulovatelnosti)
- Lepší porozumění světu kolem nás a našemu životu
- Vyvíjí senzitivitu, umožní nám vidět dosud neviděné
- Dá se praktikovat každý den

Na rozdíl od loutek máme možnost se v našem pohybu zastavit, ohlédnou se a pochopit mechanismus, který námi hýbe. V tomto aktu spočívá první krok ke svobodě.

Půvab sociologie spočívá v tom, že její perspektiva nám umožňuje vidět v novém světle svět, v němž všichni žijeme své životy.

Petr Berger: Pozvání do sociologie

Historické a společenské souvislosti vzniku sociologie a co je to modernita

Otcové zakladatelé

August Comte (1798 – 1857)

- francouzský filozof
- hledání nové stability společnosti – „Před mými zraky se rozpadl řád“
- idea o reformě společnosti prostr. vědy, kterou je třeba systematizovat a nově promyslet
- hierarchie věd, sociologie jako nejvýznamnější a nejkompexnější věda
- Pozitivismus – požadavek studovat reálné, zkušeností ověřitelné zkušenosti – pozorování má být řízeno a jeho výsledky interpretovány pomocí teorie, cílem je rozvinout abstraktní teoretické principy, jimiž se bude každé další pozorování řídit a zároveň je bude zpětně testovat a modifikovat:

Předmětem vědy mohou být pouze fakta, zjišťována
přímo zkušeností

veškeré pravdivé a hodnotné poznání může být
dosaženo pouze pomocí empirických metod

k pokroku lidského poznání dochází kumulací vědění
přír., spol. nebo lidská skutečnost mohou být zkoumány
stejnými metodami, jejichž ideálním modelem jsou
přírodní vědy

temito metodami lze řešit i společensko-politické a
morální otázky

- Vědět, aby bylo možno předvídat a předvídat, aby
bylo možno řídit

Émile Durkheim (1858 – 1917)

- založil první katedru sociologie ve Francii, založil první odborný sociologický časopis
- **Pravidla sociologické metody** – sociologie se může stát objektivní vědou po vzoru věd přírodních, má přitom svůj specifický objekt bádání (odmítání biologického, psychologického či jiného redukcionismu)
- sociologie má studovat sociální fakta, tedy vše, co má sociální povahu, zvnějšku působí na lidské jednání a determinuje je
- Požadavek studovat sociální fakta jako věci
- Společnost jako skutečnost zvláštního druhu, existující nezávisle na jednotlivcích a zkoumatelná metodami stejnými, jako jsou metody přírodních věd
- **Sebevražda**
- Anomie, dělba práce, náboženství

Max Weber (1864 – 1920)

- Sociologie jako věda o sociálním jednání
- Chápající sociologie
- Společnost jako suma individuálních aktérů
- Protestantská etika a duch kapitalismu
- Panství, racionalita, byrokracie, věda

Georg Simmel (1858 – 1918)

- Formální sociologie
- Formy zespolečnění – základní formy společenských vztahů, které jsou neměnné v čase a prostoru a v jejichž rámci se veškerá mezilidská interakce odehrává
- Esejistická forma psaní
- Peníze v moderní kultuře
- Móda, cizinec atd.

Karel Marx (1818 – 1883)

- **Materialistické** pojetí historie
- Historie lidstva = dějiny třídního boje
- Kapitalismus má být nahrazen beztřídní společností (společné vlastnictví výrobních prostředků)
- **Kapitál** – asymetrie v postavení vlastníka a nevlastníka v procesu výroby – vyrobená nadhodnota připadá kapitalistovi

Nová éra ve vývoji společnosti (od 70. let minulého století)

- Informační společnost, společnost znalostí,
- Postindustriální společnost
- Postmaterialistická společnost (kulturní obrat)
- Konzumní společnost, mediální společnost
- Pozdně moderní společnost
- Postmoderní společnost
- Riziková společnost (Ulrich Beck)
- Společnost zážitků (Gerhard Schulze)

